

MINISTERSTWO GOSPODARKI
DEPARTAMENT ANALIZ EKONOMICZNYCH

Raport

o pomocy publicznej w Polsce
udzielonej w 1996 roku
podmiotom gospodarczym

Warszawa, kwiecień 1998 rok

I. WSTĘP.....	2
II. METODOLOGIA BADAŃ.....	3
1. Pojęcie pomocy publicznej.	3
2. Formy pomocy.	4
3. Cel pomocy publicznej.....	5
4. Przeznaczenie pomocy.....	5
5. Zakres przedmiotowy raportu.	5
III. OPIS POSZCZEGÓLNYCH GRUP POMOCY.	6
1. GRUPA A - DOTACJE I ZWOLNIENIA (ULGI) PODATKOWE.	6
1.1. GRUPA A1 - DOTACJE.	6
1.1.1. CELE POMOCY.....	6
1.1.2. PRZEZNACZENIE POMOCY:	10
1.1.3. INNE DOTACJE PODMIOTOWE.	11
1.1.4. INSTYTUCJE UDZIELAJĄCE DOTACJI.	12
1.2. GRUPA A2 - SUBSYDIA PODATKOWE.....	13
1.2.1. Zwolnienia i ulgi podatkowe.....	13
1.2.2. Zaniechanie ustalania i poboru podatku.....	15
1.2.3. Umorzenia zadłużenia wobec funduszu.....	16
1.2.4. Umorzenia zadłużenia wobec budżetu.....	16
2. GRUPA B- SUBSYDIA KAPITAŁOWO-INWESTYCYJNE.	17
2.1. B1A - WNIESIENIE KAPITAŁU DO SPÓŁKI.	17
2.1.1. Wniesienie kapitału do spółki.	17
2.2. B2A -KONWERSJA ZADŁUŻENIA PRZEDSIĘBIORSTWA NA KAPITAŁ.....	17
2.2.1. Konwersja zadłużenia na akcje.	17
2.2.2. Konwersja zadłużenia na akcje lub udziały przez Agencję Rozwoju Przemysłu.	17
3. GRUPA C - „MIĘKKIE KREDYTOWANIE.”.....	18
3.1. C1A- KREDYTY PREFERENCYJNE I WARUNKOWO UMORZONE.....	18
3.1.1. Kredyty preferencyjne ze środków EFSAL udzielone przez Agencję Rozwoju Przemysłu.....	18
3.1.2. Kredyty preferencyjne ze środków własnych Agencji Rozwoju Przemysłu.	18
3.1.3. Dopłaty ze środków Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do oprocentowania kredytów bankowych.	18
3.1.4. Kredyty preferencyjne ze środków PFRON.	19
3.1.5. Nieściągnięte opłaty z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska oraz nieściągnięte kary za przekroczenie dopuszczalnych norm w ochronie środowiska	20
3.1.6. Kredyty preferencyjne udzielone przez NFOŚiGW.....	20
3.1.7. Kredyty warunkowo umorzone przez Agencję Rozwoju Przemysłu.....	21
3.1.8. Kredyty warunkowo umorzone przez NFOŚiGW.....	21
3.2. C2A - ODROCZENIE I ROZŁOŻENIE NA RATY PŁATNOŚCI WOBEC BUDŻETU I FUNDUSZU.....	21
3.2.1. Odroczenie lub rozłożenie na raty płatności wobec PFRON.....	21
3.2.2. Odroczenie lub rozłożenie na raty płatności wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.....	21
3.2.3. Odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatków.	22
3.2.4. Przyspieszona amortyzacja.	23
4. GRUPA D - PORĘCZENIA I GWARANCJE KREDYTOWE.	23
4.1. D1A - PORĘCZENIA I GWARANCJE.....	23
4.1.1. Poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa.	23
4.1.2. Agencja Rozwoju Przemysłu.	24
4.1.3. Fundusz Poręczeń Kredytowych Banku Gospodarstwa Krajowego.....	25
IV. CHARAKTERYSTYKA PORÓWNAWCZA.	26
1. SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ.	26
2. GRUPA A1 - DOTACJE.	27
3. GRUPA A2 - SUBSYDIA PODATKOWE.	28
4. GRUPA B - SUBSYDIA KAPITAŁOWO-INWESTYCYJNE.	29
5. GRUPA C - „MIĘKKIE KREDYTOWANIE”.....	29
6. GRUPA D - PORĘCZENIA I GWARANCJE KREDYTOWE.	30

WSTĘP

W dniu 16 grudnia 1991 roku Polska podpisała Układ Europejski (UE) ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi z drugiej strony. Układ wszedł w życie 1 lutego 1994 roku.

Układ Europejski w części piątej zawiera przepisy dotyczące przestrzegania zasad konkurencji.

Zgodnie z Art. 63.4 b) UE "Każda ze Stron zapewni przejrzystość informacji w zakresie pomocy publicznej między innymi poprzez coroczne informowanie drugiej Strony o ogólnej sumie i podziale udzielonej pomocy oraz przedstawianie - na żądanie - informacji dotyczących programów pomocy. Na żądanie jednej ze Stron, druga Strona przedstawi informacje na temat poszczególnych indywidualnych przypadków pomocy publicznej."

Powyższy artykuł zobowiązuje stronę polską do corocznego opracowywania raportu na temat wielkości i form pomocy udzielonej przedsiębiorstwom oraz jej podziału.

II. METODOLOGIA BADAŃ.

W wyniku podjętych prac przez Międzyresortowy Zespół ds. Monitorowania Pomocy Publicznej w Polsce został opracowany kwestionariusz do badania udzielonej pomocy za 1996 rok. Badaniem zostały objęte najważniejsze resorty oraz instytucje centralne, do których należały:

1. Ministerstwo Przemysłu i Handlu
2. Ministerstwo Finansów
3. Ministerstwo Przekształceń Własnościowych
(od 1 października 1996 r.- Ministerstwo Skarbu Państwa)
4. Ministerstwo Transportu i Gospodarki Morskiej
5. Ministerstwo Łączności
6. Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
7. Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
8. Ministerstwo Budownictwa
9. Komitet Badań Naukowych
10. Zakład Ubezpieczeń Społecznych
11. Agencja Rozwoju Przemysłu
12. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
13. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

1. Pojęcie pomocy publicznej.

Pomoc publiczna to przysporzenie przez władze publiczne korzyści określonym podmiotom gospodarczym, w szczególności przez wsparcie dochodowe lub cenowe, bez otrzymania od nich w zamian świadczenia ekwiwalentnego, co uprzywilejowuje te podmioty gospodarcze w stosunku do ich konkurentów, a w konsekwencji prowadzi do zniekształcenia warunków konkurencji na rynku. Przysporzenie korzyści podmiotom gospodarczym polega na dokonywaniu wydatków ze środków publicznych lub pomniejszaniu świadczeń należnych władzom publicznym.

2. Formy pomocy.

Przedmiotem analizy niniejszego raportu były następujące formy pomocy:

Operacje na podatkach

- 1) Zwolnienie i ulga podatkowa,
- 2) Odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatku,
- 3) Zaniechanie ustalania i poboru podatku,
- 4) Umorzenie zadłużenia wobec budżetu;

Operacje na należnościach parabudżetowych (*Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej*)

- 5) Odroczenie i rozłożenie na raty płatności na rzecz funduszu,
- 6) Umorzenie zadłużenia wobec funduszu;

Operacje na kredytach

- 7) Kredyty preferencyjne,
- 8) Kredyty warunkowo umorzone,
- 9) Poręczenia i gwarancje kredytowe;

Operacje na kapitale

- 10) Wniesienie kapitału do spółki,
- 11) Czasowe nabycie udziałów spółki celem ich zbycia,
- 12) Konwersja zadłużenia przedsiębiorstwa na kapitał,

Dotacje

- 13) Dotacje.

Wymienione powyżej formy pomocy zostały zgodnie z metodologią Komisji Europejskiej, połączone w cztery grupy oznaczone literami A, B, C i D. Poszczególnym literom przypisano cyfrę 1 lub 2 w zależności od źródła pochodzenia środków pomocowych (z budżetu lub kosztem uszczuplenia wpływów budżetowych). Wartość pomocy dla poszczególnych, w ten sposób oznaczonych grup, jest podawana w kwocie nominalnej. Oczywiście element pomocy jest o wiele niższy od tej wartości i jest podawany z literą A, wszędzie tam, gdzie można było go wyliczyć, np. D1A (wartość pomocy dla poręczeń i gwarancji).

Do poszczególnych grup zaliczono następujące formy pomocy:

Grupa A (A1 i A2) zawiera głównie dotacje i zwolnienia (ulgi) podatkowe,

- A1 - dotacje
 - dopłaty do oprocentowania
- A2 - zwolnienie i ulga podatkowa
 - zaniechanie ustalania i poboru podatku
 - umorzenie zadłużenia wobec budżetu
 - umorzenie zadłużenia wobec funduszu

Grupa B (B1 i B2) - subsydia kapitałowo-inwestycyjne

- B1 - wniesienie kapitału do spółki
 - czasowe nabycie udziałów spółki celem ich zbycia
- B2 - konwersja zadłużenia przedsiębiorstwa na kapitał

Grupa C - (C1 i C2) tzw. „miękkie kredytowanie”

- C1 - kredyty preferencyjne
 - kredyty warunkowo umorzone
- C2 - przyspieszona amortyzacja
 - odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatku
 - odroczenie i rozłożenie na raty płatności na rzecz funduszu

Grupa D (D1)

D1 - Poręczenia i gwarancje kredytowe.

3. Cel pomocy publicznej.

Z uwagi na cel udzielanej pomocy publicznej wyróżnia się:

- 1) Pomoc sektorową
- 2) Pomoc horyzontalną
- 3) Pomoc regionalną.

4. Przeznaczenie pomocy.

Ze względu na przeznaczenie wyróżnia się pomoc na:

1. Rozwój przedsiębiorstwa
2. Likwidację przedsiębiorstwa
3. Przetwarzanie i restrukturyzację przedsiębiorstwa
4. Badania i rozwój
5. Ochrona środowiska
6. Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
7. Oszczędność energii
8. Eksport
9. Inwestycje
10. Zatrudnienie
11. Specjalne strefy ekonomiczne
12. Pokrycie strat przedsiębiorstwa
13. Bieżącą działalność przedsiębiorstwa (pomoc operacyjna)

5. Zakres przedmiotowy raportu.

Dane zawarte w raporcie były zbierane według rodzajów działalności gospodarczej zgodnych z Europejską Klasyfikacją Działalności (EKD). Badaniem zostały objęte rodzaje działalności gospodarczej od sekcji C do sekcji I. Zostały one przedstawione w tabeli nr 1. Dane były zbierane według działów poszczególnych sekcji.

Tabela nr 1

Sekcja	Nazwa sekcji
C	Górnictwo i kopalnictwo
D	Działalność produkcyjna
E	Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawy pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów przeznaczenia osobistego i użytku domowego
H	Hotele i restauracje
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność

Raport nie obejmuje pomocy publicznej udzielonej przez władze lokalne. Do form pomocy, z których mogą korzystać władze lokalne należy: zwolnienie z podatków i opłat lokalnych oraz sprzedaż ziemi przedsiębiorstwom poniżej jej ceny rynkowej.

III. OPIS POSZCZEGÓLNYCH GRUP POMOCY.

1. GRUPA A - DOTACJE I ZWOLNIENIA (ULGI) PODATKOWE.

1.1. GRUPA A1 - DOTACJE.

1 613,92 mln zł

W 1996 roku udzielono przedsiębiorstwom dotacji w wysokości 1 613,92 mln zł.

Tabela nr 2

Nr EKD	Nazwa działu EKD	Wartość pomocy (w mln zł)	Udział (w%)
	Dotacje ogółem w tym:	1 613,92	100
10	Górnictwo węgla kamiennego i brunatnego	541,73	28,5
14	Pozostałe górnictwo i kopalnictwo	96,44	5,1
17	Produkcja tkanin	5,18	0,3
27	Produkcja metali	37,91	2,0
28	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyjątkiem maszyn i urządzeń	4,63	0,2
29	Maszyny i urządzenia gdzie indziej nie sklasyfikowane	83,75	4,4
35	Pozostały sprzęt transportowy	14,78	0,8
60,61	Transport	463,28	28,7
64	Poczta i telekomunikacja	81,30	4,3
	Pozostałe działy	284,92	17,6

1.1.1. CELE POMOCY.

	w mln zł	w %
	1996	1996
dotacje ogółem	1 613,92	100
Pomoc sektorowa	1 171,92	72,6%
Pomoc horyzontalna	442,00	27,4%
Pomoc regionalna	0,00	0,0%

Ad.1. Pomoc sektorowa skierowana była do następujących działów gospodarki:

Tabela nr 3

Nr EKD	Nazwa działu EKD	Wartość pomocy (w mln zł)	przeznaczenie pomocy
10	górnictwo węgla kamiennego i brunatnego	378,35	w tym:
		356,58	likwidacja częściowa lub całkowita kopalni węgla kamiennego
		19,80	naprawa szkód górniczych
		1,97	ekspertyzy, analizy, opiniowanie, weryfikacja przebiegu procesów związanych z realizacją zadań finansowanych z udziałem środków budżetowych.
13	kopalnictwo rud metali	10,60	likwidacja kopalni cynku i ołowiu.
14	pozostałe górnictwo i kopalnictwo	67,00	likwidacja kopalni poza górnictwem węgla kamiennego
27	produkcja metali	4,70	likwidacja huty
29	maszyny i urządzenia gdzie indziej nie sklasyfikowane	11,50	inwestycje
60	transport lądowy; transport rurociągami	437,00	w tym:
		385,00	inwestycje PKP
		52,00	zakup autobusów
61	transport wodny	26,00	inwestycje podmiotów gospodarki morskiej
62	transport powietrzny	53,00	inwestycje Przedsiębiorstwa Porty Lotnicze
64	poczta i telekomunikacja	81,30	w tym:
		57,90	zadania podmiotów gospodarczych, w tym m.in. budowa i modernizacja urzędów pocztowych, zakup środków trwałych
		13,40	dotacje na telefonizację wsi zapewniającą łączność w 251 gminach
		10,00	pokrycie strat w bieżącej działalności z tytułu świadczenia pocztowych usług o charakterze powszechnym
	pozostałe działy	102,47	

Ad.2. Udział pomocy horyzontalnej w poszczególnych działach gospodarki był następujący:

Tabela nr 4

Nr EKD	Nazwa działu EKD	Wartość pomocy (w mln zł)	przeznaczenie pomocy
10	górnictwo węgla kamiennego i brunatnego	163,37	w tym:
		83,30	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		5,00	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych
		75,07	dofinansowanie potrzeb górnictwa z NFOŚiGW
13	kopalnictwo rud metali	6,61	w tym:
		6,48	dotacja na rekultywację terenów oraz na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw
17	produkcja tkanin	5,18	w tym:
		1,91	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		3,27	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
18	produkcja odzieży	13,06	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
19	garbowanie i wyprawianie skór, produkcja toreb, wyrobów rymarskich i obuwia	9,27	w tym:
		8,41	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		0,76	dotacja na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw
24	produkcja chemikaliów, wyrobów chemicznych i włókien sztucznych	13,21	w tym:
		2,36	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		10,85	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
26	produkcja wyrobów z pozostałych wyrobów niemetalicznych	6,82	w tym:
		2,51	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		4,31	dotacje ze środków Komitetu Badań

Nr EKD	Nazwa działu EKD	Wartość pomocy (w mln zł)	przeznaczenie pomocy
			Naukowych na badania i rozwój
27	produkcja metali	33,21	w tym:
		24,58	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		8,63	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
28	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyjątkiem maszyn i urządzeń	4,63	w tym:
		0,29	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		4,34	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
29	maszyny i urządzenia gdzie indziej nie sklasyfikowane	72,25	w tym:
		61,31	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		10,01	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		0,89	dotacja na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw
31	produkcja maszyn i aparatury elektrycznej, gdzie indziej nie sklasyfikowana	15,99	w tym:
		6,16	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		8,22	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		1,60	dotacja na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw
33	produkcja instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych, zegarów i zegarków	7,71	w tym:
		4,04	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		3,67	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
34	produkcja pojazdów mechanicznych, przyczep i naczep	23,39	w tym:
		13,28	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój

Nr EKD	Nazwa działu EKD	Wartość pomocy (w mln zł)	przeznaczenie pomocy
		10,10	dotacje budżetowe na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw
35	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	14,78	w tym:
		8,34	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		6,44	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych
45	budownictwo	12,42	w tym:
		3,74	dotacje budżetowe na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw
		1,76	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		6,92	dotacje ze środków NFOŚiGW przeznaczone na inwestycje i przebudowę urządzeń w ochronie środowiska.
	pozostałe działy	40,10	

Ad.3. Pomoc regionalna.

W 1996 r. nie przekazano dotacji na cele pomocy regionalnej.

1.1.2. PRZEZNACZENIE POMOCY:

Podział dotacji ze względu na przeznaczenie pomocy jest następujący:

Tabela nr 5

	w mln zł	w %
ogółem dotacje:	1 613,92	100
w tym:		
Rozwój przedsiębiorstwa	46,67	2,89
Likwidacja przedsiębiorstwa	439,05	27,21
Pomoc na przetrwanie lub restrukturyzację przedsiębiorstwa	263,59	16,33
Badania i rozwój	92,34	5,72
Ochrona środowiska	116,19	7,20
Inwestycje	598,84	37,10
Zatrudnienie	39,34	2,44
Pokrycie strat przedsiębiorstwa	17,92	1,11

W grupie A1 nie uwzględnione zostały dotacje przedmiotowe m. in. dotacje do kolejowych przewozów pasażerskich w komunikacji krajowej, do autobusowych przewozów pasażerskich w komunikacji międzymiastowej krajowej zwykłej. Jest to pomoc, która ma charakter socjalny, ponieważ stanowi dopłatę do cen biletów dla tych grup społecznych, które korzystają z przejazdów bezpłatnie, bądź korzystają z

ulgi. Wysokość tych dotacji wyniosła 734,9 mln zł, w tym dotacja do przejazdów pasażerskich kolejowych 571,5 mln zł oraz dotacja do przejazdów pasażerskich autobusowych 163,4 mln zł.

1.1.3. INNE DOTACJE PODMIOTOWE.

a. Dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

249,9 mln zł

Ta forma pomocy dotyczy przedsiębiorstw państwowych oraz spółek z udziałem Skarbu Państwa. Jest uzupełnieniem układu sądowego lub bankowego postępowania ugodowego. Przeznaczona jest na restrukturyzację zadłużenia przedsiębiorstw wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wysokość przyznawanej dotacji na spłatę zadłużenia wobec ZUS dla poszczególnych przedsiębiorstw określa się na poziomie nie wyższym od iloczynu tego zadłużenia i wskaźnika zmniejszenia wierzytelności objętej sądowym postępowaniem układowym wynikającym z tego postępowania lub wskaźnika umorzenia wierzytelności wynikającego z bankowego postępowania ugodowego, ale nie więcej niż do wysokości 50 % zadłużenia. W 1996 roku pomoc otrzymało 55 przedsiębiorstw i spółek podległych ministrom oraz 27 przedsiębiorstw i spółek podległych wojewodom.

Dotacje na restrukturyzację zadłużenia podmiotów gospodarczych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, przekazane w kwocie 249,9 mln zł do ZUS, dotyczyły zadłużenia podmiotów gospodarczych nadzorowanych przez:

	w tym:
- Ministerstwo Przemysłu i Handlu	164,3 mln zł
- Ministerstwo Przekształceń Własnościowych	71,6 mln zł
- wojewodów	13,6 mln zł

Podstawa prawna: Art. 20 ustawy budżetowej na rok 1996 z dnia 1 lutego 1996r. (Dz. U. Nr 19 z 1996 r., poz.87). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 1996 r. w sprawie określenia terminów składania wniosków, zasad podziału i trybu przekazywania dotacji budżetowej na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne (Dz.U. Nr 56, poz. 254)

b. Dotacje ze środków budżetowych, pochodzących z pożyczki z Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (EFSAL), na osłony (w tym odprawy) zwalnianych pracowników.

5,7 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy są przedsiębiorstwa państwowe, jednoosobowe spółki Skarbu Państwa oraz spółki parterowe Narodowych Funduszy Inwestycyjnych. Celem tej pomocy jest zasilenie przedsiębiorstw i spółek prowadzących procesy likwidacji w środki przeznaczone na osłony, w tym odprawy, szczególnie w regionach zagrożonych bezrobociem. Dotacja udzielana jest przedsiębiorstwom i spółkom wyłącznie raz. Decyzję o przyznaniu pomocy podejmuje w formie uchwały Rada Ministrów lub Minister Finansów (jeśli kwota dotacji nie przekracza 0,5 mln zł).

Podstawa prawna: art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 1991 roku - Prawo budżetowe (Dz. U. z 1993 r. Nr 72, poz. 344). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 listopada 1993 roku w sprawie wytycznych realizacji budżetu państwa w zakresie wydatków przeznaczonych na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw (Dz. U. z dnia 10 grudnia 1993 r. Nr 119, poz. 531, i z 1995r. nr 128, poz.621)).

1.1.4. INSTYTUCJE UDZIELAJĄCE DOTACJI.

Tabela nr 6

Nazwa resortu	Wartość pomocy (w mln.zł)	Podstawa prawna Przeznaczenie dotacji
1.Ministerstwo Łączności	81,3 w tym:	Ustawa budżetowa na 1996r. z 1.02.96 r. (Dz.U. Nr 19, poz.87, zał.nr 2)
	57,9	— inwestycje dla „Poczty Polskiej”
	13,4	— inwestycje związane z telefonizacją wsi dla Telekomunikacji Polskiej S.A.
	10,0	— pokrycie strat państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej „Poczta Polska”
2.Komitet Badań Naukowych	93,5	art.14, ust.2, pkt 4 ustawy z dnia 12.01.1991r. o utworzeniu Komitetu Badań Naukowych (Dz. U. Nr 8, poz. 28) i uchwała Nr 6/94 KBN z 27.04.1994r. (Dz. Urz. KBN NR 3, poz. 7).
		— Dotacje przeznaczone były wyłącznie na dofinansowanie prac badawczo-rozwojowych realizowanych na zlecenie podmiotów gospodarczych, podejmowanych w formie projektów celowych. Wysokość dofinansowania mogła wynosić do 65% nakładów na prace badawczo-rozwojowe objęte projektem celowym.
3.Ministerstwo Transportu i Gospodarki Morskiej	516,0 w tym:	Ustawa budżetowa na 1996r. z 1.02.96 r. (Dz.U. Nr 19, poz.87)
	385,0	— inwestycje PKP
	52,0	— inwestycje PKS
	79,0	— inwestycje innych przedsiębiorstw, które podlegają Min.TiGM
4.Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	101,8 w tym:	Ustawa o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych z 9.05.1991r. z późn.zm.(Dz.U Nr 46, poz.201), Uchwała R.N. PFRON nr 28/96 z 19.12.96r, Uchwała Zarządu PFRON 249/96 z 6.09.96r.
	46,7	— dopłaty do oprocentowania kredytów Zakładów Pracy Chronionej
	39,3	— zatrudnienie osób niepełnosprawnych w Zakładach Pracy Chronionej
	7,9	— restrukturyzacja Zakładów Pracy Chronionej
	7,9	— pokrycie strat Zakładów Pracy Chronionej
5.Ministerstwo Przemysłu i Handlu	637,7 w tym:	Ustawa budżetowa na 1996r. z 1.02.96 r. (Dz.U. Nr 19, poz.87)
	356,6	— likwidacja częściowa lub całkowita kopalni węgla kamiennego
	19,8	— naprawa szkód górniczych
	77,6	— likwidacja kopalni poza górnictwem węgla kamiennego
	164,3	— restrukturyzacja zadłużenia z tytułu składek na

Nazwa resortu	Wartość pomocy (w mln.zł)	Podstawa prawna Przeznaczenie dotacji
		ubezpieczenia społeczne
6. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	86,36 w tym:	Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska (tekst jednolity Dz. U. Nr 49 z 1994 r., poz. 196) oraz decyzja Zarządu NFOŚiGW
	11,29	—ochrona środowiska
	75,07	—dofinansowanie potrzeb górnictwa w zakresie ochrony środowiska.
7. Ministerstwo Przekształceń Własnościowych (od 1.X.1996 r.- Ministerstwo Skarbu Państwa)	81,96 w tym:	Ustawa budżetowa na 1996r. z 1.02.96 r. (Dz.U. Nr 19, poz.87), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 listopada 1993 roku w sprawie wytycznych realizacji budżetu państwa w zakresie wydatków przeznaczonych na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw (Dz. U. z dnia 10 grudnia 1993 r. Nr 119, poz. 531, i z 1995r. nr 128, poz.621).
	71,64	—restrukturyzacja zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
	3,83	—Dotacje ze środków budżetowych, pochodzących z pożyczki z Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (EFSAL), na osłony (w tym odprawy) zwalnianych pracowników .
	6,48	—dotacja na rekultywację terenów oraz na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw

1.2. GRUPA A2 - SUBSYDIA PODATKOWE

5 155,39 mln zł

Grupa ta stanowi uszczuplenia budżetu państwa, z tytułu ulg i zwolnień podatkowych oraz umorzeń należności budżetowych lub należności funduszy, na które składki są obowiązkowe.

Ogólna wartość subsydiów podatkowych wyniosła w 1996 roku 5 155,39 mln zł, z czego:

1. Zwolnienia i ulgi podatkowe	4 079,80 mln zł
2. Zaniechanie ustalania i poboru podatku	153,70 mln zł
3. Umorzenia zadłużenia wobec funduszu	27,71 mln zł
4. Umorzenia zadłużenia wobec budżetu	894,18 mln zł

1.2.1. Zwolnienia i ulgi podatkowe.

4 079,80 mln zł

a) podatkowa ulga inwestycyjna,

1 911,30 mln zł

w tym 548,40 mln zł - podatkowa ulga inwestycyjna dla Telekomunikacji S.A.

Beneficjentem tej formy pomocy są osoby prawne oraz osoby fizyczne. Jest to ulga systemowa i polega na odliczeniu od podstawy opodatkowania wydatków inwestycyjnych do wysokości 25% uzyskanego w danym roku dochodu. Podatnicy, którzy prowadzili działalność eksportową oraz spełniali określone warunki mogli odliczyć od podstawy opodatkowania do 50% wielkości uzyskanego dochodu. Celem pomocy było pobudzenie inwestycji. W 1996 roku z tej formy pomocy skorzystało 2 505 beneficjentów, jednakże powyższa kwota ulgi

odnosi się tylko do osób prawnych. Brak jest informacji na temat zwolnień i ulg podatkowych dla osób fizycznych.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 1994 r. w sprawie odliczeń od dochodu wydatków inwestycyjnych oraz obniżek podatku dochodowego (Dz. U. z 1996 r. Nr 39, poz. 171).

b) zwolnienie od podatku dochodowego niektórych dochodów.

1 086,40 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy są osoby prawne. Polega ona na zwolnieniu od podatku dochodowego na okres od 3 lat do 10 lat określonych przepisami dochodów. Celem pomocy jest uaktywnienie pewnych rodzajów działalności gospodarczej. Należą do nich m. in.: działalność w zakresie wytwarzania określonych materiałów i wyrobów na potrzeby budownictwa mieszkaniowego, działalność w zakresie wytwarzania określonych surowców farmaceutycznych, leków gotowych, preparatów diagnostycznych, surowic i szczepionek oraz artykułów sanitarnych, działalność w zakresie wytwarzania określonych wyrobów ortopedycznych, rehabilitacyjnych i protetycznych, artykułów papierniczych higienicznych, sprzętu medycznego z tworzyw sztucznych, działalność z tytułu wykonywania robót w zakresie budownictwa mieszkaniowego i obiektów budownictwa mieszkaniowego oraz infrastruktury towarzyszącej, działalność w zakresie wywarzania określonych wyrobów przemysłu spożywczego oraz pasz przemysłowych i produktów utylizacyjnych.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482 z późn. zm.). Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 6 lutego 1989 r. w sprawie zwolnienia od podatku dochodowego z tytułu niektórych rodzajów działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 3, poz. 20 oraz Nr 49, poz. 278).

c) ulgi i zwolnienia podatkowe dla podmiotów z udziałem zagranicznym.

903,70 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy są spółki z udziałem zagranicznym. Ta forma pomocy miała stanowić zachętę dla inwestorów zagranicznych do inwestowania w Polsce poprzez m. in. utrzymanie już istniejących i tworzenie nowych miejsc pracy, wprowadzania nowoczesnych procesów wytwarzania, w tym technologii proekologicznych.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej z udziałem podmiotów zagranicznych (Dz. U. z 1990 r. Nr 41, poz. 325 oraz Nr 51, poz. 29, z 1991 r. Nr 31, poz. 128). Ustawa z dnia 14 czerwca 1991 r. o spółkach z udziałem zagranicznym (Dz. U. Nr 60, poz. 253, poz. 350, Nr 111, poz. 480 oraz z 1993 r. Nr 134, poz. 646).

d) zwolnienie od podatku dochodowego podatników zatrudniających osoby niepełnosprawne.

151,00 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy są osoby prawne oraz osoby fizyczne. Mogą z niej skorzystać wszyscy podatnicy, którzy zatrudniają osoby niepełnosprawne i spełniają warunki określone w ustawach. Pomoc ta ma charakter socjalny.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482 z późn. zm. Ustawa z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 46, poz. 201).

e) podatkowa ulga inwestycyjna w gminach zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym.

23,60 mln. zł

Beneficjentem tej formy pomocy są osoby prawne oraz fizyczne. Jej celem jest wspieranie inwestycji na terenach zagrożonych wysokim bezrobociem strukturalnym, czyli ma charakter regionalny. Z pomocy mogli skorzystać podatnicy zatrudniający określoną przepisami ilość osób uprzednio zarejestrowanych jako bezrobotne. W 1996 roku uzyskało ją 171 podatników. Powyższa wartość pomocy odnosi się tylko do osób prawnych.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 1995 r. w sprawie odliczeń od dochodu wydatków inwestycyjnych w gminach zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym (Dz. U. Nr 14, poz. 63).

f) zwolnienia i ulgi podatkowe w specjalnych strefach ekonomicznych.

3,80 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy są osoby prawne i fizyczne. Celem pomocy jest przyspieszenie rozwoju gospodarczego części terytorium kraju. Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie stref mogą korzystać z całkowitego lub częściowego zwolnienia od podatku dochodowego po spełnieniu warunków określonych w ustawie. Zwolnienie to w strefie Mieleckiej obowiązuje w okresie 10 lat od rozpoczęcia przez dany podmiot działalności lecz nie dłużej niż do końca 15-ego roku od ustanowienia strefy. Powyższa wartość pomocy odnosi się do podmiotów prowadzących działalność w Mieleckiej SSE.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. Nr 123, poz. 600 z 1995 r. Nr 141, poz. 692). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 września 1995 r. w sprawie ustanowienia specjalnej strefy ekonomicznej w Mielcu (Dz. U. Nr 107, poz. 526).

**1.2.2. Zaniechanie ustalania i poboru podatku.
Zaniechanie ustalania i poboru podatku.**

153,7 mln zł

153,7 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy były osoby fizyczne oraz osoby prawne. Jej celem była poprawa sytuacji finansowej lub socjalnej podatników. Osobom fizycznym zaniechano ustalania i poboru podatku na kwotę 12,5 mln zł. W 1996 r. Minister Finansów w drodze zarządzenia zaniechał poboru podatku od towarów i usług od zakładów pracy chronionej w wysokości 140,14 mln zł.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486, Nr 134, poz. 646, z 1995 r. Nr 5, poz. 25 oraz Nr 85, poz. 426), Zarządzenie Ministra Finansów z dnia 7.12.1995 M.P. nr 64 poz.700

1.2.3. Umorzenia zadłużenia wobec funduszu.

27,71 mln zł

a) umorzenie zadłużenia wobec Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

21,17 mln zł

Zakład pracy zatrudniający co najmniej 50 pracowników jest obowiązany dokonywać miesięcznych wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości iloczynu połowy przeciętnego wynagrodzenia i liczby etatów odpowiadającej różnicy pomiędzy zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudniania osób niepełnosprawnych w wysokości 6 % i rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Z wpłat zwolnione są zakłady pracy, w których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi nie mniej niż 6%. Do wpłat na fundusz mają zastosowanie przepisy o zobowiązaniach podatkowych. Zgodnie z tymi przepisami Prezes Zarządu PFRON może umorzyć na wniosek podmiotu gospodarczego, w przypadkach gospodarczo lub społecznie uzasadnionych, a także gdy wymagają tego inne szczególne okoliczności zaległości lub odsetki z tytułu wpłaty na fundusz w części lub w całości.

Podstawa prawna: Ustawa o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych z 9.05.1991r. art. 32 ust.2, pkt 1 (Dz.U Nr 46, poz.201).

b) umorzenie zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

6,54 mln zł

Kwota umorzeń w 1996 roku wyniosła 6,54 mln zł, z czego: w sektorze publicznym 1,77 mln zł, w sektorze prywatnym 4,77 mln zł. Nie jest praktycznie możliwe wyodrębnienie z tej kwoty wielkości umorzeń tylko dla podmiotów gospodarczych, z uwagi na to, iż ZUS nie zbiera takich danych. Z tego względu należy ostrożnie interpretować powyższe wartości.

Z reguły umorzenia składek z tytułu ubezpieczeń społecznych dokonuje się w następujących przypadkach: dłużnik nie posiada majątku, z którego można by dochodzić należności, nie można ustalić dłużnika, dłużnik zmarł lub w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne. Tak więc ta forma pomocy niemalże we wszystkich przypadkach nie ma wpływu na konkurencję na rynku.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 września 1982 r. w sprawie zasad umarzania i udzielania ulg w spłacie należności państwowych Dz. U. Nr 30, poz. 211 z 1982 r. z późn. zm.

1.2.4. Umorzenia zadłużenia wobec budżetu.

894,18 mln zł

a) umorzenie niektórych podatków zniesionych.

749,18 mln zł

Celem tej formy pomocy była poprawa kondycji ekonomicznej podmiotów gospodarczych poprzez ich oddłużenie. Umorzenie niektórych podatków zniesionych następowało na wniosek podatnika, po wpłaceniu części zadłużenia w wysokości 15% długu podstawowego z tego tytułu. Kwota zaległości w podatkach zniesionych objęta oddłużeniem wyniosła 869,5 mln zł, z tego 120,3 mln zł stanowiły wpłaty, a 749,18 mln zł umorzono w wyniku wydawanych indywidualnych decyzji, bądź zostanie umorzone po spłacie zobowiązań objętych układem ratalnym. W 1996 roku z oddłużenia skorzystało 7 448 podmiotów gospodarczych zalegających w podatkach zniesionych. Proces ten przeprowadzono wyłącznie w 1996 r.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 19 grudnia 1980 roku o zobowiązaniach podatkowych, Dz.U. nr 108 z 1993 r., poz. 486 z późn.zmian, art.31, w związku z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 20 maja 1996 roku dla izb

skarbowych w sprawie udzielania podmiotom gospodarczym ulg w spłaceniu niektórych podatków i innych należności, do których stosuje się przepisy o zobowiązaniach podatkowych.

b) umorzenie zaległości podatkowych w całości lub w części.

145,00 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy są osoby prawne, osoby fizyczne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej. Celem pomocy jest poprawa sytuacji finansowej lub socjalnej podatników. Pomoc ma charakter powszechny, wnioskowy, może o nią wystąpić każdy podatnik.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486, Nr 134, poz. 646, z 1995 r. Nr 5, poz. 25 oraz Nr 85, poz. 426). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1995 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o zobowiązaniach podatkowych, Dz.U. nr 7 z 1995 roku, poz.33.

2. GRUPA B- SUBSYDIA KAPITAŁOWO-INWESTYCYJNE.

2.1. B1A - WNIESIENIE KAPITAŁU DO SPÓŁKI.

0,71 mln zł

2.1.1. Wniesienie kapitału do spółki.

0,71 mln zł

Agencja Rozwoju Przemysłu w czterech przypadkach wniosła kapitał do spółki. Były to przedsiębiorstwa w trudnej sytuacji finansowej, które rokowały nadzieję na rozwój. ARP otrzymała udziały tych spółek lub akcje.

Podstawa prawna: uchwała Zarządu ARP

2.2. B2A -KONWERSJA ZADŁUŻENIA PRZEDSIĘBIORSTWA NA KAPITAŁ.

51,54 mln zł

2.2.1. Konwersja zadłużenia na akcje.

48,94 mln zł

Ta forma pomocy dotyczy przedsiębiorstw państwowych, jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz spółek, w których akcje będące własnością Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych Spółek Skarbu Państwa stanowią łącznie więcej niż 50%. Przedsiębiorstwa i spółki te zaprzestały lub nie były w stanie spłacać długu wobec banku. W przypadku przedsiębiorstw państwowych były one przekształcane w jednoosobowe spółki Skarbu Państwa. Na wniosek dłużnika bank mógł wszcząć bankowe postępowanie ugodowe w celu doprowadzenia do ugody między dłużnikiem i wierzycielem. Bankowe postępowanie ugodowe prowadziło do zawarcia ugody bankowej, która obejmuje m. in. określenie zasad zamiany wierzytelności na akcje. Wierzytelność mogła być zamieniona na akcje w całości lub w części. Warunkiem zamiany wierzytelności na akcje było powstanie zobowiązania dłużnika przed dniem 30 czerwca 1992 roku. Wartość wierzytelności zamienionych na akcje w 1996 roku wyniosła **163,13 mln zł**

Element pomocy w tej formie stanowi iloczyn oprocentowania kredytu komercyjnego w 1996 roku (szacunkowo 30 %) oraz wartości wierzytelności zamienionej na akcje.

element pomocy = 163,13 mln. zł x 30 % = 48,94 mln zł

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 3 lutego 1993 roku o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 18, poz. 82).

2.2.2. Konwersja zadłużenia na akcje lub udziały przez Agencję Rozwoju Przemysłu.

2,60 mln zł

Agencja Rozwoju Przemysłu dokonała zamiany zadłużenia przedsiębiorstw na ich

udziały lub akcje. Wartość zadłużenia konwertowanego na akcje wyniosła **8,65 mln zł**. Element pomocy w tej formie stanowi iloczyn oprocentowania kredytu komercyjnego w 1996 roku (szacunkowo 30%) oraz wartości zadłużenia zamienionego na udziały lub akcje.

element pomocy = 8,65 mln zł x 30 % = 2,60 mln zł

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 3.02.1993 r. o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 18, poz.82), Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 24.10.1993 roku - Prawo o postępowaniu układowym, uchwały Zarządu Agencji Rozwoju Przemysłu

3. GRUPA C - „MIĘKKIE KREDYTOWANIE.”

3.1. C1A- KREDYTY PREFERENCYJNE I WARUNKOWO UMORZONE.

465,11 mln zł

3.1.1. Kredyty preferencyjne ze środków EFSAL udzielone przez Agencję Rozwoju Przemysłu.

8,12 mln zł

Kredyty preferencyjne ze środków wymienionych powyżej były przeznaczone na finansowanie inwestycji restrukturyzacyjnych dla przedsiębiorstw państwowych oraz spółek Skarbu Państwa. Agencja Rozwoju Przemysłu udzieliła kredytów preferencyjnych ze środków EFSAL w wysokości **65,06 mln zł**.

Przyjmując szacunkowo, że stopa oprocentowania kredytu w banku komercyjnym w 1996 roku wynosiła 30%, to wartość pomocy będzie stanowiła różnicę między stopą kredytu komercyjnego a stopą kredytu preferencyjnego pomnożoną przez wartość udzielonych pożyczek preferencyjnych.

Wartość tej formy pomocy wyniosła **8,12 mln zł**.

Podstawa prawna: art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 1991 roku - Prawo budżetowe (Dz. U. z 1993 r. Nr 72, poz. 344). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 listopada 1993 roku w sprawie wytycznych realizacji budżetu państwa w zakresie wydatków przeznaczonych na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw (Dz. U. z dnia 10 grudnia 1993 r. Nr 119, poz. 531).

3.1.2. Kredyty preferencyjne ze środków własnych Agencji Rozwoju Przemysłu.

0,26 mln zł

Kredyty preferencyjne ze środków wymienionych powyżej były przeznaczone na finansowanie inwestycji restrukturyzacyjnych dla przedsiębiorstw państwowych oraz spółek Skarbu Państwa. Wartość kredytów preferencyjnych udzielonych przez ARP wyniosła **9,38 mln zł**.

Przyjmując szacunkowo, że stopa oprocentowania kredytu w banku komercyjnym w 1996 roku wynosiła 30%, to wartość pomocy będzie stanowiła różnicę między stopą kredytu komercyjnego a stopą kredytu preferencyjnego pomnożoną przez wartość udzielonych pożyczek preferencyjnych.

Wartość tej formy pomocy wyniosła **0,26 mln zł**.

Podstawa prawna: uchwała Zarządu Agencji Rozwoju Przemysłu

3.1.3. Dopłaty ze środków Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do oprocentowania kredytów bankowych.

83,31 mln zł

a) dopłaty do oprocentowania kredytów inwestycyjnych podstawowych.

57,76 mln zł

Dopłaty do oprocentowania dotyczyły kredytów inwestycyjnych dla osób fizycznych i prawnych przeznaczonych na realizację inwestycji w przetwórstwie rolno-spożywczym, mających na celu:

- poprawę efektywności produkcji, polegającą na zmniejszeniu kosztów wytwarzania,
- lepsze wykorzystanie zasobów pracy,
- tworzenia bazy surowcowej upraw przemysłowych,
- poprawę jakości produkcji żywnościowej,
- zwiększenie oferty towarowej i usługowej oraz jej lepsze wykorzystanie do potrzeb rynku krajowego i rynków zagranicznych,
- ograniczenie uciążliwości dla środowiska.

Agencja stosuje dopłaty do oprocentowania kredytów udzielanych przez banki, z którymi zawarła umowy, przeznaczonych na finansowanie m.in. w/w przedsięwzięć, w ramach przyznawanych im limitów.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz.U. Nr 16, poz. 82), § 8 pkt.1

b) dopłaty do oprocentowania kredytów branżowych.

23,68 mln zł

Dopłaty do oprocentowania bankowych kredytów przeznaczonych na realizację przedsięwzięć w zakresie przetwórstwa mleka w ramach branżowego programu restrukturyzacji i modernizacji mleczarstwa.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz.U. Nr 16, poz. 82), § 8 pkt.1

c) dopłaty do oprocentowania kredytów obrotowych.

1,87 mln zł

Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych przeznaczonych na skup i przechowywanie sezonowych nadwyżek mleka w proszku, masła, serów twardych, półtuszy wieprzowych i miodu. Dopłaty te są udzielane do kredytów o oprocentowaniu w stosunku rocznym dla kredytobiorcy w wysokości 0,70 stopy oprocentowania kredytu redyskontowego i nie mniejszej niż 7%. Dopłaty te są udzielane pod warunkiem, że termin spłaty kredytu nie przekracza dnia 30 września roku następnego.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 lutego 1995 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania dopłat do oprocentowania kredytów na cele rolnicze, § 7, pkt. 1 (Dz.U. Nr 19, poz. 92)

3.1.4. Kredyty preferencyjne ze środków PFRON.

7,66 mln zł

Kredyty preferencyjne ze środków PFRON dotyczyły realizacji przedsięwzięć utrzymujących zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Kredyty te były udzielane wyłącznie zakładom pracy chronionej. Kredyty preferencyjne były udzielane dla przedsięwzięć zwiększających zatrudnienie osób niepełnosprawnych i były związane z wprowadzaniem nowych technologii, zakupem środków trwałych, modernizacją procesów produkcyjnych, wdrażaniem nowych asortymentów, przebranżowieniem działalności gospodarczej zakładów, a także przedsięwzięć realizowanych na terenie tych województw, w których występuje największe bezrobocie osób niepełnosprawnych. Kredyty preferencyjne były udzielane tylko zakładom pracy chronionej. Wartość tych kredytów wyniosła w 1996 roku **45,00 mln zł**.

Splata kredytu następuje po okresie karencji, który nie może przekroczyć 3 lat. Odsetki w okresie karencji wynosiły 12% stopy kredytu refinansowego NBP, a w okresie spłaty 50% stopy kredytu refinansowego NBP. Wartość pomocy stanowi iloczyn kwoty udzielonych kredytów oraz różnicy między szacunkową średnią stopą kredytu komercyjnego (30%), a preferencyjną stopą po której udzielono kredyt.

Wartość tej formy pomocy wyniosła **7,66 mln zł**.

Podstawa prawna: Ustawa o zatrudnieniu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych z 9.05.1991r. art. 32 ust.2, pkt 1(Dz.U Nr 46, poz.201).

3.1.5. Nieściągnięte opłaty z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska oraz nieściągnięte kary za przekroczenie dopuszczalnych norm w ochronie środowiska .

272,35 mln zł

Wszystkie przedsiębiorstwa, których działalność produkcyjna wiąże się z gospodarczym korzystaniem ze środowiska i jego zasobów są zobowiązane do uiszczania z tego tytułu odpowiednich opłat. Są one pobierane m. in. za: pobór wody, odprowadzanie ścieków, emisję zanieczyszczeń odprowadzanych do atmosfery, składowanie odpadów. Kary są nakładane na przedsiębiorstwa w przypadku przekroczenia dopuszczalnych norm emisji zanieczyszczeń. NFOŚiGW nie zbiera informacji na temat beneficjentów tej formy pomocy według kategorii EKD. Około 60 % nieściągniętych opłat i kar przypada na województwo katowickie, gdzie jest największa koncentracja najbardziej uciążliwych sektorów przemysłu w Polsce. Wartość nieściągniętych opłat i kar wyniosła **532,99 mln zł** w tym:

- wielkość nieściągniętych należności z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska - 400 mln zł, przy wskaźniku ściągłości 77,1%,
- wielkość nieściągniętych należności z tytułu kar za przekroczenie dopuszczalnych norm w ochronie środowiska - 132,99 mln.zł, przy wskaźniku ściągłości 32%.

Wartość pomocy stanowi iloczyn kwoty nieściągniętych opłat i kar oraz stopy oprocentowania zaległych należności budżetowych (w 1996 r. 0,14 % dziennie).

Wartość tej formy pomocy wyniosła **272,35 mln zł**

Podstawa prawna: ustawa z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska (tekst jednolity Dz. U. Nr 49 z 1994 r., poz. 196).

3.1.6. Kredyty preferencyjne udzielone przez NFOŚiGW.

70,66 mln zł

Kredyty preferencyjne ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej są udzielane podmiotom gospodarczym na realizację przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska. Wartość udzielonych kredytów preferencyjnych wyniosła **340,72 mln zł**

Wysokość oprocentowania kredytów udzielanych przez NFOŚiGW w 1996 roku wynosiła ok.41% od stopy redyskonta NBP tj. ok.9,26%. Przyjmując szacunkowo, że stopa oprocentowania kredytu w banku komercyjnym w tym samym okresie wynosiła 30 %, to wartość pomocy będzie stanowiła różnicę między stopą kredytu komercyjnego a stopą kredytu preferencyjnego pomnożoną przez wartość udzielonych pożyczek preferencyjnych.

Wartość tej formy pomocy wyniosła **70,66 mln zł**.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska (tekst jednolity Dz. U. Nr 49 z 1994 r., poz. 196) oraz decyzje Zarządu NFOŚiGW.

3.1.7. Kredyty warunkowo umorzone przez Agencję Rozwoju Przemysłu.

18,39 mln zł

Powyższa wartość pomocy dotyczyły umorzenia nie spłaconych pożyczek i oprocentowania w wyniku bankowych postępowań ugodowych, sądowych postępowań układowych i postępowań upadłościowych..

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 3 lutego 1993 roku o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 18 z 1993 r., poz. 82), Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 24.10.1993 roku - Prawo o postępowaniu układowym i prawo upadłościowe oraz uchwała Zarządu Agencji Rozwoju Przemysłu.

3.1.8. Kredyty warunkowo umorzone przez NFOŚiGW.

4,36 mln zł

Kredyty udzielone przedsiębiorstwom ze środków NFOŚiGW na cele ekologiczne mogą być częściowo umorzone. Przedsiębiorstwo musi jednak spełnić następujące warunki: osiągnąć cel rzeczowy, wykonać projekt w terminie, spłacić co najmniej 50% kwoty kredytu, regularnie spłacać odsetki od kredytu. Decyzję o umorzeniu kredytu podejmuje Zarząd NFOŚiGW.

Podstawa prawna: decyzja Zarządu NFOŚiGW.

3.2. C2A - ODROCZENIE I ROZŁOŻENIE NA RATY PŁATNOŚCI WOBEC BUDŻETU I FUNDUSZU.

2 030,90 mln zł

3.2.1. Odroczenie lub rozłożenie na raty płatności wobec PFRON.

18,67 mln zł

Każdy zakład pracy zatrudniający co najmniej 50 pracowników jest zobowiązany dokonywać miesięcznych wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości iloczynu połowy przeciętnego wynagrodzenia i liczby etatów odpowiadającej różnicy pomiędzy zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudniania osób niepełnosprawnych w wysokości 6% i rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Z wpłat zwolnione są zakłady pracy, w których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi nie mniej niż 6%. Do wpłat na fundusz mają zastosowanie przepisy o zobowiązaniach podatkowych. Zgodnie z tymi przepisami Prezes Zarządu PFRON może zarządzić zaniechanie w całości lub w części ustalania zobowiązań z tytułu wpłat na fundusz i poboru składki w przypadkach gospodarczo lub społecznie uzasadnionych, a także gdy wymagają tego inne szczególne okoliczności. Wartość płatności wobec PFRON odroczonych lub rozłożonych na raty wyniosła **36,54 mln zł**

Wartość pomocy stanowi iloczyn odroczonych i rozłożonych na raty płatności wobec PFRON oraz stopy oprocentowania zaległych należności budżetowych (w 1996 r. 0,14 % dziennie).

Wartość tej formy pomocy wyniosła **18,67 mln zł**.

Podstawa prawna: Ustawa o zobowiązaniach podatkowych art. 22, ust 1 (Dz. U. Nr 108 z 1993 r., poz. 486) w związku z art. 8 ust. 1 ustawy o zatrudnieniu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 46 z 1991 r., poz. 210 z późn. zm.).

3.2.2. Odroczenie lub rozłożenie na raty płatności wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

1 336,33 mln zł

z czego w sektorze publicznym:

– należności objęte spłatą w ramach układu ratalnego na 31

grudnia 1996 r.	2 167,94 mln zł
– należności, których termin płatności został przesunięty na 1997 rok	256,12 mln zł
w sektorze prywatnym:	
– należności objęte spłatą w ramach układu ratalnego na 31 grudnia 1996 r.	179,62 mln zł
– należności, których termin płatności został przesunięty na 1997 rok.	11,45 mln zł

Odraczanie terminu zapłaty oraz rozkładanie na raty należności pieniężnych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne dotyczy podmiotów będących płatnikami składek, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej. W wypadkach gospodarczo uzasadnionych lub zasługujących z innych przyczyn na uwzględnienie organ uprawniony do umorzenia należności może odroczyć termin zapłaty należności lub rozłożyć należność na raty, biorąc pod uwagę możliwości płatnicze dłużnika oraz uzasadniony interes wierzyciela. Powyższe dane dotyczą całego sektora publicznego oraz prywatnego, bez możliwości wydzielenia danych dotyczących przedsiębiorstw sektora przemysłu przetwórczego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie posiada informacji o kategorii EKD poszczególnych dłużników. Stąd też nie obrazują one wielkości pomocy udzielonej przedsiębiorstwom i trudno jest je interpretować. Wartość płatności wobec ZUS odroczonej i rozłożonej na raty wyniosła **2 615,13 mln zł**.

Element pomocy stanowi iloczyn odroczonej i rozłożonej na raty płatności wobec ZUS oraz stopy oprocentowania zaległych należności budżetowych (w 1996r. 0,14 % dziennie).

Wartość tej formy pomocy wyniosła **1 336,33 mln zł**.

Podstawa prawna: § 5, ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 września 1982 r. w sprawie zasad umarzania i udzielania ulg w spłacie należności państwowych Dz. U. Nr 30, poz. 211 z 1982 r. z późn. zm.

3.2.3. Odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatków.

675,9 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy są osoby prawne, osoby fizyczne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej. Celem pomocy jest poprawa sytuacji finansowej lub socjalnej podatników. Pomoc ma charakter powszechny, wnioskowy, może o nią wystąpić każdy podatnik.

Ogólna kwota odroczenia i rozłożenia na raty płatności podatków wyniosła **1 322,70 mln zł**.

Element pomocy stanowi iloczyn odroczonej i rozłożonej na raty płatności podatków oraz stopy oprocentowania zaległych należności budżetowych (w 1996r. 0,14 % dziennie).

Wartość tej formy pomocy wyniosła **675,9 mln zł**.

Wartość ta jest nieco zawyżona, ponieważ Ministerstwo Finansów nie dysponuje informacjami na temat okresu rozłożeń i odroczeń płatności podatków.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486, Nr 134, poz. 646, z 1995 r. Nr 5, poz. 25 oraz Nr 85, poz. 426). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1995 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o zobowiązaniach podatkowych, Dz.U. nr 7 z

3.2.4. Przyspieszona amortyzacja.

Beneficjentami tej formy pomocy są osoby fizyczne i prawne. W przepisach określone są warunki korzystania z przyspieszonej amortyzacji oraz współczynniki podwyższania stawek amortyzacyjnych. Mogą z nich korzystać m.in. podmioty na terenie specjalnych stref ekonomicznych, w gminach o szczególnym zagrożeniu wysokim bezrobociem strukturalnym, w rejonach zagrożonych recesją i degradacją. Brak jest informacji o wysokości zmniejszenia podatku dochodowego z tytułu podwyższenia stawek amortyzacyjnych.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 stycznia 1995 roku w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7 z 1995 r.poz.34, z późn. zm.).

4. GRUPA D - PORĘCZENIA I GWARANCJE KREDYTOWE.

4.1. D1A - PORĘCZENIA I GWARANCJE.

213,40 mln zł

4.1.1. Poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa.

213,40 mln zł

Celem tej formy pomocy jest wspomaganie realizacji przedsięwzięć poprzez ułatwienie dostępu do kredytu bankowego. Pomoc ma charakter powszechny, może o nią ubiegać się każdy podatnik spełniający określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 września 1995 roku warunki.

Poręczeń i gwarancji spłaty ze środków budżetu państwa kredytu bankowego udziela Minister Finansów lub Rada Ministrów w zależności od wysokości wnioskowanej kwoty poręczenia lub gwarancji.

Poręczeniem ze środków budżetu państwa mogła być objęta spłata kredytu inwestycyjnego udzielanego na cele:

- rozwoju i utrzymania infrastruktury,
- ochrony środowiska,
- wspomagania procesów adaptacyjnych i rozwojowych w podmiotach gospodarczych, zapewniających zwiększenie rentowności i konkurencyjności,
- inwestycji restrukturyzacyjnych o krótkich cyklach realizacji, opartych na najnowszych rozwiązaniach technologicznych i spełniających wymagania ekologiczne,
- innych przedsięwzięć, gdy realizacja zadań finansowanych kredytem:
 - a) umożliwi sprzedaż towarów i usług na eksport co najmniej 20% ogólnej wartości sprzedaży lub
 - b) zapewni wdrożenie nowych rozwiązań technologicznych w gospodarce narodowej, lub
 - c) będzie prowadzona w rejonach o szczególnym zagrożeniu wysokim bezrobociem strukturalnym.

Poręczeniem Skarbu Państwa mogła być objęta również spłata kredytu udzielonego na:

- zakup materiałów i wyrobów gotowych przeznaczonych na realizację przedsięwzięć polegających na wykonaniu dóbr inwestycyjnych na eksport o wartości jednostkowej powyżej 10 mln ECU i cyklu produkcyjnym powyżej 6 miesięcy, jeżeli zakupy te nie były finansowane kredytami objętymi dopłatami ze środków budżetu państwa na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 5 stycznia

- 1995 r. o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych;
- uruchomienie rządowych programów prywatyzacyjnych.

W 1996 roku Skarb Państwa udzielił poręczeń i gwarancji na kwotę **1 324,42 mln.zł**, z czego:

- poręczenia spłaty kredytów krajowych 248,35 mln zł
- gwarancje spłaty kredytów zagranicznych 1 076 06 mln zł

Poręczeń spłaty kredytów krajowych udzielono czterem podmiotom, a gwarancje spłaty kredytów zagranicznych otrzymały dwanaście podmiotów.

Nominalna wielkość udzielonych poręczeń i gwarancji przez Skarb Państwa (D1) znacznie przewyższa wartość pomocy (D1A), którą otrzymało bezpośrednio przedsiębiorstwo. Element pomocy (D1A) stanowi różnicę między wydatkami budżetu państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, a sumą opłat prowizyjnych i windykowanych należności w roku 1996.

element pomocy = wydatki budżetowe - (dochody z tytułu opłat prowizyjnych +
dochody z tytułu windykacji należności)

Wydatki budżetowe z tytułu udzielonych przed 1996 rokiem poręczeń i gwarancji wyniosły w 1996 roku **278,91 mln zł**, z czego:

- wydatki z tytułu poręczeń spłaty kredytów krajowych 278,76 mln zł
- wydatki z tytułu gwarancji spłaty kredytów zagranicznych 0,15 mln zł

Dochody z tytułu opłat prowizyjnych od poręczeń i gwarancji w 1996 r. wyniosły: **17,03 mln zł**, z czego:

- dochody z opłat prowizyjnych od poręczeń spłaty kredytów krajowych 3,78 mln zł
- dochody z opłat prowizyjnych od gwarancji spłaty kredytów zagranicznych 13,25 mln zł

Dochody z tytułu windykacji należności Skarbu Państwa związanych z poręczeniami i gwarancjami w 1996 r. wyniosły **48,48 mln zł**, z czego:

- dochody z tytułu windykacji należności związanych z poręczeniami spłaty kredytów krajowych 48,48 mln zł
- dochody z tytułu windykacji należności związanych z gwarancjami spłaty kredytów zagranicznych nie występowały.

$$\text{Element pomocy (D1A)} = 278,91 - (17,03 + 48,48) = 213,40 \text{ mln zł}$$

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 5 stycznia 1991 r. - Prawo budżetowe (Dz. U. z 1993 r. Nr 72, poz. 344 z późn. zm.). Ustawa budżetowa na rok 1996 z dnia 1 lutego 1996 roku (Dz.U. nr 19 z 1996 roku, poz.87). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 września 1995 r. w sprawie warunków i trybu udzielania poręczeń i gwarantowania spłaty ze środków budżetu państwa kredytu bankowego oraz opłat z tytułu udzielonego poręczenia i gwarantowania (Dz. U. Nr 114, poz. 549).

4.1.2. Agencja Rozwoju Przemysłu.

Agencja Rozwoju Przemysłu udzieliła w 1996 roku pięć poręczeń spłaty kredytu ze środków własnych na łączną kwotę **33,37 mln zł**. W roku sprawozdawczym dochody z udzielonych przed 1996 rokiem poręczeń były większe niż wydatki jakie poniosła z tego tytułu Agencja, w związku z tym element pomocy (D1A) równy jest zero.

4.1.3. Fundusz Poręczeń Kredytowych Banku Gospodarstwa Krajowego.

Fundusz ten udziela poręczeń spłaty kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw. Celem tej formy pomocy jest wspomaganie procesów adaptacyjnych i rozwojowych małych i średnich przedsiębiorstw. O poręczenie spłaty kredytu mogą ubiegać się małe i średnie przedsiębiorstwa, które zatrudniają do 250 osób, a jego roczny dochód nie przekracza 20 mln.ECU.

Wniosek o udzielenie poręczenia kredytodawca składa w banku udzielającym kredytu. Bank ten zawiera z kredytobiorcą umowę, w której uzależnia uruchomienie kredytu od uzyskania poręczenia Banku Gospodarstwa Krajowego. Wysokość udzielonego poręczenia nie może przekroczyć 70% wykorzystanej kwoty przyznanego kredytu. Poręczenie może być również udzielone do wysokości 60% kredytu i odsetek. Jednostkowe poręczenie nie może przekroczyć 4 mln zł

W 1996r. kwota poręczeń spłaty kredytów zaciąganych przez małe i średnie przedsiębiorstwa wynosiła 3,21 mln zł. Fundusz Poręczeń Kredytowych nie poniósł żadnych wydatków z tytułu udzielonych przed 1996 r. i w 1996 r. poręczeń, w związku z tym element pomocy (D1A) równy jest zero.

Ustawa z dnia 5 stycznia 1991 r. - Prawo budżetowe (Dz. U. Z 1993r. Nr 72, poz. 344 z późn., zm.). Ustawa budżetowa na rok 1996 z dnia 1 lutego 1996 r. (Dz. U. Nr 19, poz. 87). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 marca 1993 r. w sprawie nadania statutu Bankowi Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. Nr 23, poz. 96, Dz. U. z 1994 r. Nr 131, poz. 662, Dz. U. z 195 r. Nr 144, poz. 709). Umowa zawarta w dniu 5 marca 1996 r. pomiędzy Ministrem Finansów i BGK, określająca zasady tworzenia gospodarowania Funduszem Poręczeń Kredytowych.

IV. CHARAKTERYSTYKA PORÓWNAWCZA.

1. SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ.

Tabela nr 7

lata		Grupa A1	Grupa A2	Grupa B1A	Grupa B2A	Grupa C1A	Grupa C2A	Grupa D1A	Razem
1995	(mln.zł)	2 035,52	3 945,27	7,36	146,76	1 457,42	1 354,56	401,39	9 348,28
1996	(mln.zł)	1 613,92	5 155,39	0,71	51,54	465,11	2 030,90	213,40	9 530,97
1996/1995	(w%)	79,3	130,7	9,6	35,1	31,9	149,9	53,2	101,95
1995	(w%)	21,7	42,2	0,1	1,6	15,6	14,5	4,3	100
1996	(w%)	16,9	54,1	0,0	0,5	4,9	21,3	2,2	100
1995	(w%)	63,9		1,7		30,1		4,3	100
1996	(w%)	71,0		0,5		26,2		2,2	100

Ogólna wartość udzielonej w Polsce w 1996 roku pomocy podmiotom gospodarczym wyniosła 9 530,97 mln zł, co stanowi 2 821,98 mln ECU (przyjmując średni kurs z tego roku 1 ECU = 3,3774 zł). Udzielona pomoc stanowiła 5,6% wartości dodanej brutto w sektorze przedsiębiorstw¹. Dla porównania w krajach Unii Europejskiej w 1996 roku udział ten kształtował się na poziomie 2,7%.

W przeliczeniu na jednego pracującego w przemyśle wartość pomocy wyniosła ok. 2536,6 zł/1 prac. (751 ECU/1 prac.).

Udział pomocy państwa udzielonej podmiotom gospodarczym w Polsce w 1996 roku stanowi 2,6% Produktu Krajowego Brutto wobec 3,2% w 1995 roku.

Dokonując interpretacji powyższych danych należy wziąć pod uwagę różnice jakie mogą wystąpić między sposobami obliczania np. wartości dodanej brutto w Polsce oraz w krajach Unii Europejskiej.

W porównaniu z 1995 r. nastąpił wzrost wielkości udzielonej pomocy o ok. 1,9% (182,7 mln zł). W 1996 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego spadek wielkości udzielonej pomocy zanotowano prawie we wszystkich grupach, z wyjątkiem grupy C2 - miękkie kredytowanie, do której należą takie formy pomocy jak:

- odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatku,
- odroczenie i rozłożenie na raty płatności na rzecz funduszu.

Tak duży przyrost wartości udzielonej pomocy państwa w tej grupie (o ok.49,9%) wynika z faktu, że za 1995r. nie były dostępne informacje na temat kwoty przeznaczonej na odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatków. Raport za 1996 r. podaje kwotę 675,9 mln zł przeznaczoną na tę formę pomocy.

Wzrost wielkości udzielonej pomocy o ok. 30,7% w 1996 r. w porównaniu z 1995 r. zanotowano również w grupie A2 - subsydia podatkowe.

¹ wartość dodana brutto stanowi różnicę pomiędzy wartością produkcji globalnej a wartością zużycia pośredniego. Produkcja globalna równa jest sumie produkcji globalnej produktów (wyrobów i usług) wszystkich sekcji gospodarki narodowej lub sumie produkcji globalnej produktów (wyrobów i usług) wszystkich sektorów instytucjonalnych. Natomiast zużycie pośrednie obejmuje wartość: zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto, surowców, energii, gazów technicznych, usług obcych, kosztów podróży służbowych i innych kosztów (reklamy, reprezentacji, wynajmu itp.).

W 1996. roku, podobnie jak w 1995 roku najczęściej używane instrumenty pomocy należały do Grupy A -dotacje i subsydia podatkowe (w 1995 r.- 63,9% pomocy ogółem, w 1996 roku 71% pomocy ogółem). Udział ten wynosił odpowiednio w Grupie B - subsydia kapitałowo-inwestycyjne 1,7% i 0,5% w Grupie C- „miękkie kredytowanie” 30,1% i 26,2% oraz w Grupie D- poręczenia i gwarancje kredytowe 4,3% i 2,2%.

Jeśli chodzi o sposób finansowania pomocy państwa w Polsce, w 1996 r. pomoc udzielona bezpośrednio z budżetu stanowiła 24,1% całej pomocy państwa, natomiast 75,9% stanowiły uszczuplenia budżetowe (zwolnienia i ulgi podatkowe, umorzenia, zaniechania ustalenia i poboru podatku itp.)

W 1995 roku proporcje te kształtowały się odpowiednio 41,7% i 58,3%.

2. GRUPA A1 - DOTACJE.

Tabela nr 8

Nr EKD	Wyszczególnienie	Wartość pomocy (w mln zł)		1996 1995 w%	Udział (w%)	
		1995	1996		1995	1996
	Dotacje ogółem	2 035,52	1 613,92	79,28	100	100
	w tym:					
10	Górnictwo węgla kamiennego i brunatnego	847,79	541,73	63,90	41,6	33,5
14	Pozostałe górnictwo i kopalnictwo	55,51	96,44	173,73	2,7	5,9
27	Produkcja metali	30,79	37,91	123,12	1,5	2,3
29	Maszyny i urządzenia gdzie indziej nie sklasyfikowane	81,56	83,75	102,69	4,0	5,2
60,61	Transport	530,16	463,28	87,38	26,0	28,7
64	Poczta i telekomunikacja	93,50	81,30	86,95	4,6	5,0

W porównaniu z 1995 rokiem z budżetu państwa przeznaczono na dotacje o 421,6 mln zł mniej niż przed rokiem. W 1996 r w porównaniu z 1995r. przyrost udzielonej pomocy w formie dotacji zanotowano w dziale 14 - pozostałe górnictwo i kopalnictwo (wzrost o 73,73%), w dziale 27- produkcja metali (wzrost o 23,12%) oraz w dziale 29- maszyny i urządzenia gdzie indziej nie sklasyfikowane.(wzrost o ok.2,7%). W pozostałych działach zanotowano spadek udzielonej pomocy w formie dotacji.

Tabela nr 9

	w mln. zł		w %	
	1995	1996	1995	1996
dotacje ogółem	2 035,52	1 613,92	100	100
Pomoc sektorowa	1 041,70	1 171,92	51,2	72,6
Pomoc horyzontalna	986,72	442,00	48,4	27,4
Pomoc regionalna	7,10	0,00	0,4	0,0

Uwzględniając typologię celów pomocy można dokonać kolejnego zestawienia statystycznego, z którego wynika, że w 1996 r. 72,6% dotacji przeznaczona była na pomoc typu sektorowego, 27,4% na cele typu horyzontalnego, natomiast pomoc regionalna nie była stosowana. W 1995 r. struktura ta kształtowała się podobnie. Najwięcej dotacji przeznaczono również na pomoc typu sektorowego- 51,2%, następnie na cele typu horyzontalnego - 48,4% natomiast na pomoc regionalną tylko 0,4%.

3. GRUPA A2 - SUBSYDIA PODATKOWE.

Tabela nr 10

Formy pomocy	w mln zł		w %		
	1995	1996	1996/1995	1995	1996
subsydia podatkowe ogółem:	3 945,27	5 155,39	130,7	100	100
w tym:					
– zwolnienia i ulgi podatkowe	3 503,60	4 079,80	116,44	88,8	79,1
– zaniechanie ustalania i poboru podatku	71,30	153,70	215,56	1,8	3,0
– umorzenia zadłużenia wobec funduszu	50,27	27,71	55,12	1,3	0,5
– umorzenia zadłużenia wobec budżetu	320,10	894,18	279,34	8,1	17,4

W 1996 r. w porównaniu z 1995 r. wartość subsydiów podatkowych wzrosła o 30,7%. Największy przyrost subsydiów podatkowych (ok.180%) zanotowano w formie pomocy dotyczącej umorzenia zadłużenia wobec budżetu. Zjawisko to wynika z faktu, że w 1996 r. przeprowadzono proces umorzenia niektórych podatków zniesionych i przeznaczono na ten cel 749,18 mln zł. Ten proces oddłużenia podatników dotyczył wyłącznie 1996 r. Ponad dwukrotny wzrost subsydiów podatkowych zanotowano również w zaniechaniu ustalania i poboru podatku. Przyrost wartości udzielonej pomocy państwa w grupie A2 wynika z faktu, że za rok 1995r. nie były dostępne informacje na temat kwot przeznaczonych na zaniechanie ustalania i poboru podatku oraz umorzenia zaległości podatkowych w całości lub w części od osób fizycznych. Raport za 1996 r. uwzględnia te kwoty.

W strukturze subsydiów podatkowych największy udział mają zwolnienia i ulgi podatkowe (w 1995r.- 88,8%, w 1996r. - 79,1%).

4. GRUPA B - SUBSYDIA KAPITAŁOWO-INWESTYCYJNE.

W grupie tej w 1996 r. w porównaniu z 1995 r. przestały obowiązywać dwie formy pomocy, należące do grupy B2A - konwersja zadłużenia przedsiębiorstwa na kapitał i zaniechania poboru (zwolnienie z) oprocentowania lub dywidendy:

1. Zamiana należnych Skarbowi Państwa odsetek od wniesionego kapitału na kapitał rezerwowy spółki,
2. Zaniechanie poboru dywidendy.

Obydwie te formy pomocy straciły moc prawną z dniem 31 grudnia 1995r.

Od dnia 1 stycznia 1996 r. przedsiębiorstwa państwowe oraz jednoosobowe spółki Skarbu Państwa są zobowiązane do dokonywania wpłat z zysku po opodatkowania podatkiem dochodowym.

5. GRUPA C - „MIĘKKIE KREDYTOWANIE”.

Tabela nr 11

Formy pomocy	w mln zł		w %		
	1995	1996	1996/1995	1995	1996
Grupa C1A- Kredyty preferencyjne i warunkowo umorzone. w tym:	1 457,42	465,11	31,91	100	100
– kredyty preferencyjne ze środków EFSAL udzielone przez ARP	46,71	8,12	17,38	3,2	1,7
– kredyty preferencyjne ze środków własnych ARP	4,51	0,26	5,76	0,3	0,1
– dopłaty ze środków ARIMR do oprocentowania kredytów bankowych	44,00	83,31	189,34	3,0	17,3
– kredyty preferencyjne ze środków PFRON	19,00	7,66	40,32	1,3	1,6
– Nieściągnięte opłaty z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska oraz nieściągnięte kary	1 248,24	272,35	21,82	85,6	58,5
– kredyty preferencyjne udzielone przez NFOŚiGW	63,21	70,66	111,79	4,3	15,2
– kredyty warunkowo umorzone przez ARP	29,01	18,39	63,39	2,0	3,9
– kredyty warunkowo umorzone przez NFOŚiGW	2,74	4,36	159,12	0,2	0,9

W 1996 r. wartość udzielonej pomocy w grupie C1A- kredyty preferencyjne i warunkowo umorzone w porównaniu z 1995r. znacznie spadła. Powodem tego może być kilkakrotnie niższa wartość pomocy dotyczącej nieściągniętych opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska oraz nieściągniętych kar za przekroczenie dopuszczalnych norm w ochronie środowiska. Natomiast przyrost udzielonej pomocy

w tej grupie zanotowano w dopłatach ze środków ARiMR do oprocentowania kredytów inwestycyjnych (o ok. 89,3%), w kredytach preferencyjnych udzielonych przez NFOŚiGW (o ok. 11,8%) oraz w kredytach warunkowo umorzonych przez NFOŚiGW (o ok. 59,1%).

W strukturze kredytów preferencyjnych i warunkowo umorzonych największy udział mają nieściągnięte opłaty z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska oraz nieściągnięte kary za przekroczenie dopuszczalnych norm w ochronie środowiska (w 1995 r. - 85,6%; w 1996 r. - 58,5%).

Tabela nr 12

Formy pomocy	w mln zł		w %		
	1995	1996	1996/1995	1995	1996
Grupa C2A- Odroczenie i rozłożenie na raty płatności wobec budżetu i funduszu. w tym:	1 354,56	2 030,90	149,93	100	100
– odroczenie i rozłożenie na raty płatności wobec PFRON	39,54	18,67	47,22	2,9	0,9
– odroczenie lub rozłożenie na raty płatności wobec ZUS	1 315,02	1 336,33	101,62	97,1	65,8
– odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatków	x	675,90	x	x	33,3
– przyspieszona amortyzacja	x	x	x	x	x

W grupie C2 - miękkie kredytowanie wartość udzielonej pomocy w badanym okresie w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego wzrosła o 49,9%.

Tak duży przyrost wartości udzielonej pomocy państwa w tej grupie wynika z faktu, że za rok 1995r. nie były dostępne informacje na temat kwoty przeznaczonej na odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatków. Raport za 1996 r. podaje kwotę 675,9 mln zł przeznaczoną na tę formę pomocy. Największą pozycję w strukturze grupy C2A stanowi forma pomocy dotycząca odroczenia lub rozłożenia na raty płatności wobec ZUS (ok. 65,8%), a następnie odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatków (ok. 33,3%).

6. GRUPA D - PORĘCZENIA I GWARANCJE KREDYTOWE.

W 1996 r. element pomocy poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa wynosił 213,40 mln zł. W porównaniu z 1995 r. wartość tej formy pomocy spadła o ponad 50%.